

Mindig lesz miért próbapereket indítani

Strasser Tibor újabb háborgásai

Aki nem tudná vagy elfelejtette volna: Strasser Tibor az az ügyvéd, aki mindannyiunkért, polgári biztonságunk érdekében indított próbapereket már a nyolcvanas évek elején. Perbe fogta egyebek között az IBUSZ akkor nagy hatalmú ütlevelőosztályát, amiért az ütlevelő 500 forintos díja mellett még további 45 forintot meg postaköltséget vasalt be az utazni vágyóktól, továbbá az OTP-t, amiért a kényszerű gépkocsiletétek után nem fizetett kamatos kamatot. Megkérdeztük az ügyvéd urat, aki egyik alapítója az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesületnek, hogy manapság milyen okokból háborgó, s milyen ügyekben indít vagy indítana próbapereket.

- Eppen ma írtam levelet a Gazdasági Versenyhivatalnak, mert már a második könyvet láttam olyan módon kiadva, hogy az megtévesztheti a vevőket. A címlapon a szerző nevének csupán az olvasható: Follett. Mivel Ken Follett közismert bestsellerszerző, mindenki azt hiheti, hogy ő írta a két könyvet, ám ez a Follett nem az a Follett, hanem egy másik, történetesen James Follett. A könyvek címlapján a szerző teljes nevét szokás feltüntetni, úgy, hogy József Attila vagy Thomas Mann, nem pedig úgy, hogy József vagy Mann. Nem kétséges tehát, hogy a kiadó szándéka a vásárló félrevezetése. Ez olyan dolog, amely mellett nem szabad szóltanul elmenni, s amelyet a Versenyhivatal sem engedhet el a füle mellett.

Más lapra tartozik, hogy a Versenyhivatal által indított ügyek nagyon hosszú lecsengésűek. Tudomásom szerint - bár ebben tévedhetek - a bíróságon is végigfutott, tehát jogerős döntéssel lezárt ügye a Versenyhivatalnak még nem volt. Nemrégiben elmarasztalt egy sereg újságot különféle hirdetések közzététele miatt, amivel szintén van némi bajom. Az a jogszabály ugyanis, amelyik tiltja a dohányárúk reklámozását, nyilvánvalóan egyedül azt célozza, hogy ne lehessen a polgárokat dohányzásra ösztönözni. Csak hogy akadt egy cég, amelyik mindössze azt akarta a fogyasztók tudtára adni, hogy az ő cigarettája, bár ugyanolyan, mint a külföldi, magyarországi termék, ezért olcsóbbnak kell lennie, s mégis ugyanolyan drágán

akarják eladni, mint a külföldit. Arra akarta felhívni a fogyasztók figyelmét, hogy választhatnak, ezért vigyázzanak, nehogy becsapják őket; az árut csakis a valós árértékért vegyék meg. Ez a cég azonban beleütközött ugyanabba a falba, amibe csak a dohányzást népszerűsítő reklámnak kell beleütköznie, a fogyasztót tájékoztató, felvilágosító hirdetésnek pedig éppen hogy nem lenne szabad beleütköznie. Hozzáteszem: amikor a piacra új szereplő lép be, akkor annak meg kell ismertetnie magát. Ha a cég történetesen dohányterméket gyárt, akkor ma ezt nem teheti meg, ami abszurd szituáció.

Okkal berzenkednek a lapkiadók amiatt is, hogy árbevételek egy százalékát kötelesek befizetni a Nemzeti Kulturális Alapba, amelyet az állam majd - nem tudni, kinek - el akar osztogatni. Tudomásul kellene venni, hogy az ilyen alapokat az államnak úgy kell megteremtenie, hogy az érintetteket egyenlően sújtsa. De itt nincs egyenlőség. A jól menő lapkiadó ugyanannyit köteles fizetni, mint a csodá szélén álló, akinek jóval magasabbak a költségei, és az árbevételéből nyeresége nem képződik. Az államnak nem az árbevételből kellett volna kiindulnia, hanem valahogy másképpen, tán az áfa oldaláról kellene forrást teremtenie a Nemzeti Kulturális Alap számára.

Itt van azután a lízing, amely már hosszú évek óta meghonosodott gyakorlat, de még senkinek sem jutott eszébe, hogy szerepeltetni kellene a polgári törvénykönyvben. Mivel abban szó sem esik róla, nincs szabályozva, furcsa helyzetek állhatnak elő. Ha valaki kifizette már, mondjuk, a termék értékének a kilencven százalékát, és tovább történetesen nem képes fizetni, akkor akár azt is lehet követelni tőle, hogy adja vissza a lízingelt jószágot anélkül, hogy befizetett pénzéből egy fillért is visszakapna. Ilyen pert ugyan még nem hallottam, de elképzelhető, s ha én lennék a bíró, megvizsgálám, mennyiért lehet ténylegesen bérelni az adott jószágot, s csak az időarányos összeget engedném megfizettetni a már befizetett kilencven százalék helyett. Mindenütt, ahol túlzott követelések lehetségesek - például kötbér vagy foglaló esetében - a bíróság be-

avatkozhat a felek akaratába. A túlzott követelést a lízing esetében is helyre kellene rakni, de ez egyelőre nem lehetséges, mert a jog csak a részletfizetést ismeri, ami merőben más dolog, a lízinget nem.

Valamelyest hasonló egy bizonyos cég ügye, amelyik méregdrága edényeket mutat be, amelyeket Magyarországon részletre kínál. Csakhogy a vevő az árut csak akkor kapja meg, amikor már az összes részletet kifizette. Arra az esetre, ha a vételár nagy részét, akár kilencven százalékát kifizette ugyan, de tovább nem tud fizetni, a cég szerződése vérlázító feltételeket szab. Ez a csodaedényeket áruló, meg nem nevezendő cég akarja eldönteni, hogy ilyen esetben mennyi pénzt nem ad vissza a vevőnek, holott ennek eldöntése - tehát annak megítélése, hogy a visszatartható összeg reális-e vagy sem - a bíróságra tartozik. Meglehet, hogy az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület pert indít ebben az ügyben.

Óriási zavart okoz, hogy nincs szabályozva a tartósan külföldön dolgozók vámfizetési kötelezettsége. Készül ugyan egy jogszabálytervezet, amely szerint a két évnél hosszabb ideig külföldön dolgozók a hat hónappal korábban szerzett holmijukat vámkedvezményrel hozhatnák be, de még nincs kidolgozva. Aki többévi külföldi munka után jön haza, azt ma semmilyen vámkedvezmény nem illeti meg. Régen ez fel sem merülhetett, mert aki tartósan külföldön dolgozott, az csakis hivatalosan lehetett odakint, és rá speciális vámkedvezmények vonatkoztak. Viszont már jó ideje bárki vállalhat külföldön munkát, s ha tartósan ott él, hát összevásárolt egy sereg mindennapos használati holmit, amelyeket természetesen haza akar hozni, és amit mégiscsak másképpen kellene elvámolni.

Folytonosan termelődnek ilyen új élethelyzetek, amelyekről a jog még nem rendelkezik, s amelyekben cégek vagy hatóságok nem úgy járnak el, ahogyan azt az ésszerűség diktálná, tehát - hogy kérdésére általánosságban is válaszoljak - van, és mindig lesz miért próbapereket kezdeményezni, a polgár biztonságáért síkra szállni.

G. Zs.